

[Justitsministeren]

vendelse af domsmands- og nævningebehandling vil gøre sagsbehandlingen noget mere tidkrævende. Lovforslagenes administrative og økonomiske konsekvenser vil indgå i en samlet vurdering af domstolenes ressourcer som følge af den i juni 1983 gennemførte udlændingelov, ændringen af retsafgiftsloven i december 1983 (tinglysningsafgiftsloven) samt det samtidig fremsatte forslag om ændring af konkursloven m.v. (betalingsstandsning, gældssanering m.v.).

Spørgsmålet om anvendelsesområdet for lægdommere i straffesager har i de senere år været genstand for debat, og spørgsmålet har også ved flere lejligheder været drøftet i folketinget. Spørgsmålet om nævningetingets kompetence var således genstand for indgående drøftelser i folketinget i forbindelse med gennemførelsen i 1981 af nye bestemmelser i straffeloven om voldtægt, røveri og brandstiftelse. Under debatten i folketinget blev der givet udtryk for et ønske om, at spørgsmålet om nævningers og domsmænds betydning og indplacering i retsplejen måtte blive taget op til en mere generel vurdering i justitsministeriet.

Med henblik på en samlet gennemgang og vurdering af spørgsmålet om behovet for ændringer i anvendelsesområdet for domsmænd og nævninger anmodede jeg i december 1982 retsplejerådet om en udtalelse. Rådet har afgivet betænkning om spørgsmålet i december 1983, og der er herved tilvejebragt et grundlag for en samlet stillingtagen til spørgsmålet om udformningen af nye mere tidssvarende regler om anvendelsen af lægdommere ved behandlingen af straffesager.

Det nye lovforslag indebærer en væsentlig udvidelse af antallet af sager, som skal behandles med deltagelse af lægdommere.

Der stilles således forslag om en udvidelse af domsmandsordningen til også at omfatte vigtigere politissager, herunder navnlig sager, hvor der er spørgsmål om frihedsstraf.

Endvidere foreslås en helt ny afgrænsning af, hvilke sager der skal behandles under medvirken af nævninger, således at der i fremtiden – i stedet for forbrydelsens straffesammenhang – skal lægges vægt på den straf, der i givet fald kan forventes idømt i den konkrete sag. Efter forslaget skal straffesager, hvori der ikke foreligger tilståelse, normalt behandles under deltagelse af nævninger, såfremt der under sagen bliver spørgsmål om straf af

fængsel i 4 år eller derover. Den foreslåede afgrænsning af nævningsager vil betyde en væsentlig udvidelse af antallet af nævningsager, og de nye regler vil efter min opfattelse være bedre egnet til at udskille de vigtigste sager til nævningebehandling.

Jeg finder det overordentlig værdifuldt, at den almindelige befolkning deltager i retsplejen som lægdommere og på den måde får mulighed for at øve indflydelse på domstolens behandling af straffesager. Lovforslaget vil betyde en styrkelse af det læge elements betydning ved domstolene, som jeg tror er i overensstemmelse med opfattelsen i brede dele af befolkningen.

Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, kan der i forbindelse med udformningen af nye kriterier for lægdommers medvirken i straffesager bl.a. være anledning til at overveje spørgsmålet om anvendelse af domsmænd i sager om spirituskørsel. Efter de gældende regler deltager domsmænd i disse sager, såfremt der er spørgsmål om ubetinget frakendelse af førerretten. Sager om spirituskørsel giver sjældent anledning til bevisproblemer, og både strafudmålingen og frakendelsesspørgsmålet afgøres efter nøje fastlagte retningslinjer i praksis. Domsmænd har derfor kun sjældent reel mulighed for at øve indflydelse på afgørelsen af disse sager, og man kunne derfor måske sige, at det for domsmandsordningen som sådan kan forekomme uheldigt, at domsmænd medvirker i sådanne sager.

Efter lovforslaget skal domsmænd ikke i fremtiden medvirke ved ankebehandling af sager om spirituskørsel, hvis ankesagen alene angår strafudmålingen eller fastsættelsen af frakendelsestiden. Efter min opfattelse vil det imidlertid – også på baggrund af den udvidede anvendelse af domsmænd på andre områder, som lovforslaget lægger op til – være hensigtsmæssigt i forbindelse med lovforslagets behandling i folketinget at drøfte, om sager om spirituskørsel generelt bør undtages fra domsmandsområdet.

Der kan også være grund til at omtale forslaget om, at landsretterne i domsmandsager kan sammensættes med kun 2 juridiske dommere i stedet for som i dag altid med 3 juridiske dommere. Dette forslag tilsigter ikke blot at styrke det læge elements betydning i sådanne domsmandsager, men også at åbne mulighed for en aflastning af landsretterne.